

Vodné názvy slovenskej časti Pomoravia*

Andrej Závodný

Katedra slovenského jazyka a literatúry
Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita, Trnava

V štúdiu sa usilujeme osvetliť etymológiu daktorých vodných názvov v povodí rieky Rudavy. Rudava jej jedným z ľavostranných prítokov rieky Moravy na slovenskom území a spolu s riekou Myjavou najväčšou riekou v slovensko-rakúskom Pomoraví. Slovenská časť Pomoravia leží v západnej časti Slovenskej republiky pri štátnej hranici s Rakúskom a Českou republikou. Prirodzenú hranicu Pomoravia a zároveň aj hranicu Slovenska s oboma susednými štátmi tvorí rieka Morava. Na juhovýchode oblasť Pomoravia zasa ohraničuje hrebeň Malých Karpát. Z hľadiska povrchových jednotiek zaberá väčšinu územia Záhorská nížina, ktorá na severe hraničí s Dolnomoravským úvalom a Bielymi Karpatmi.

Na Slovensku sa pre oblasť Pomoravia udomácnilo pomenovanie Záhorie. Tento názov má staré korene, ktoré siahajú až do 17. storočia. Utvoril sa z latinského názvu *Processus transmontanus*, ktorý označoval kraj ležiaci za Malými Karpatmi (za horami – Záhorie; Kollár et al., 1996, s. 9). Na označenie tohto regiónu sa v minulosti používali aj názvy *Moravské pole na Slovensku*, *slovenské Pomoravie*, *Moravská nížina* alebo *Moravský dol*, názov Záhorie sa však zachoval dodnes (tamže).

Z administratívneho hľadiska netvorilo Záhorie nikdy jednotný celok. V časoch rakúsko-uhorskej monarchie patrilo k dvom župám, ktorých hranicu tvorila rieka Myjava: časť severne od rieky Myjavy patrila do *Nitrianskej* a časť južne od rieky Myjavy do *Bratislavskej župy*.

Záhorie patrí vďaka výhodnej geografickej polohe a priaznivým klimatickým podmienkam k najstarším osídleným územiam na Slovensku (medzi najstaršie osídlené miesta na Záhorí patrí jaskyňa *Deravá skala* pri Plaveckom Mikuláši a paleolitická osada pri Sološnici). Paradoxom je, že „výhodná“ geografická poloha bola kvôli niektorým historickým udalostiam (najmä napäté vzťahy medzi Rakúskom, Uhorskom a Českom) tomuto územiu skôr na škodu. Dôsledkom toho bolo, že kým v čase existencie *Veľkomoravskej ríše* patrilo Záhorie do jej centrálnej časti, po vzniku uhorského štátu sa stalo pohraničným územím, tzv. *konfíniom*, a väčšia časť územia bola takmer úplne vyludnená (prvé zmienky o osídlení, až na niekoľko výnimiek, sú z 13. storočia).

Oblasť skúmaného záhorskeho územia sa vyznačuje v histórii etnickou rôznorodosťou. Ak si bližšie všimneme daktoré skúmané osady, môžeme si všimnúť viacero etník, ktoré tu žili.

Prvá zmienka o obci *Zohor* (v tvare *Sahur*) dostatočne naznačuje nemecké osídlenie, ktoré sa neskôr zrejme asimilovalo s domácim obyvateľstvom, pretože v 16. storočí už nie je o nemeckom obyvateľstve v obci žiadna zmienka.

K prvej zmienke o dedine *Rohožník* sa viaže aj zmienka o tunajšej mýtnej stanici, ktorá ležala na ceste tiahnucej sa pozdĺž západného úpätia Malých Karpát, kde sa Nemci

usadili okolo druhej polovice 14. storočia. V novoveku sa do Rohožníka prisťahovali slovenskí osadníci, ktorí sa odvtedy stali jeho dominantnými obyvateľmi. Po nemeckých obyvateľoch tu zostalo už len zopár nemeckých mien (Marek, 2006, s. 103).

Stupava, jedno z najväčších miest v skúmanom regióne, bolo v skoršom období osídlené tiež nemeckým obyvateľstvom. Slováci získali koncom stredoveku dominantné postavenie, v 16. storočí sa tu usádzajú aj chorvátski kolonisti. Na hojné zastúpenie nemeckého obyvateľstva poukazuje skutočnosť, že ešte aj v tomto období tvorili Nemci približne tretinu tunajšieho obyvateľstva. Iným etnikom boli v minulosti osídlené *Leváre (Velké, Malé)*. Obyvateľstvo tvorilo prevažne maďarské etnikum Sikulov, pohraničných strážcov, podľa ktorých je pomenovaná aj neďaleká obec *Sekule*. Koncom 16. storočia však žilo v Levároch iba slovenské, chorvátske a sčasti nemecké obyvateľstvo. Po maďarských strážnych posádkach tu už niet takmer ani stopy. Uvádza sa viacero dôvodov ich „vymiznutia“, a to že vymreli, boli prevrstvení novým obyvateľstvom, alebo najpravdepodobnejšou možnosťou je, že sa presunuli do Sedmohradska (Marek, 2006, s. 271).

Prejdime teda k jednotlivým názvom, ktoré nám, najmä v starších písomných zmienkach napovedajú aj čo-to o etnických vplyvoch a pohyboch na tom-ktorom území.

Gbelský potok (*Gbel-ský*; apel. *potok*)

Vodný tok je dlhý 6,1 km. Pramení v obci Gbely, tečie severozápadným, neskôr juhozápadným smerom, spája sa s kanálom *Brodské-Gbely*.

Pôvodný bol názov obce, z ktorej neskôr vznikol názov potoka (ON > VN). Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1392 ako *Kwbel, Kebel* (VSO, II, s. 385). Iná písomná zmienka je z roku 1773 ako *Egbell, Gbely* (Majtán, 1998, s. 83).

Názov obce vznikol z apel. *gbel, kbel* „dutá aj plošná miera“ (Lutterer – Majtán – Šrámek, 1982, s. 97, Krajčovič, 2005, s. 67). Autori *Zeměpisných jmen Československa* (s. 97) uvádzajú, že apel. *gbel* vzniklo z germ., sthn. *kubil*, porov. lat. *cubulus* „merica“ (dutá miera na obilie): psl. **кѹбѣль* < sthn. **kubil* < *strlat. *cubellum* „sud, nádoba“; porov. HSSJ, 1, s. 378; SSN, 1, s. 730, Rej., s. 270. Hydronymum s podobnou motiváciou nachádzame aj v povodí rieky Nitry (Kebelka; Hladký, s. 106).

Kakvica (topolexéma *Kak-*; toponymant *-ica*)

Mŕtve rameno rieky Moravy je 2 km dlhé a nachádza sa severozápadne od obce Vysoká pri Morave.

Prvá zmienka o vodnom toku je z roku 1271 ako *vbi surgit vena Kegwych, Kegwich* (Šmilauer, 1932, No. 114). V. Šmilauer (1932, s. 292) rekonštruoval názov ako **Kakvica*. Uviedol, že je to rameno rieky Moravy severozápadne od Vysokej pri Morave (Hochštetna) s nejasnou etymológiou. T. Ortway (tamže) rekonštruoval názov ako **Kékvíz* (Modrá voda), V. Šmilauer však tento výklad odmieta. Odôvodňuje to tým, že morféma *kék* by sa v tej dobe písala ako *keik* a z Ortwayovho rekonštruovaného názvu neopodstatnene vypadlo *g*.

Morféma *kak* v terajšom názve *Kakvica* môže mať oporu aj v ide. *keuk-*, *kouk-* okrem iných významov aj s významom „vrch, končiar, vyvýšenina“. Súvis s týmto významom môžeme nájsť aj v pravdepodobnej charakteristike tohto územia v minulosti. Dnes je z pôvodného potoka iba mŕtve rameno rieky Moravy. Dá sa predpokladať, že v minulosti bola táto oblasť pri inundácii Moravy často zaplavovaná, obydlia sa preto stavali len na vyvýšeninách, pahorkoch (porov. apel. *hrúd*, Š. Janšák: *Brány do dávno-*

veku). V tomto prípade by však bol pôvodný osadný názov (ON > VN). V tomto výklade nás môže utvrdzovať aj starší názov neďalekej obce *Vysoká pri Morave* (v minulosti *Hochštetno*, z nem. *Hochstätten*) s významom „vysoké miesto“, čo, ako tvrdí M. Marek (2006, s.99), môže poukazovať na geografickú polohu jej chotára.

Ak by sme predpokladali, že bol pôvodný názov potoka Kokavica, nie je vylúčený ani súvis s ojkonymom Kokava nad Rimavicou. Autori *Zeměpisných jmen Československa* (Lutterer – Majtán – Šrámek, 1982, s. 150) uvádzajú, že ojkonymum *Kokava* má nejasnú etymológiu, podľa nich to však mohol byť aj pôvodný názov potoka (porov. Sičáková, 1996, s. 45).

Ak by sme vychádzali z prvej zmienky, zrejme nem. pôvodu, vo forme *Kegwych*, *Kegwich*, azda by sme názov mohli odvodiť aj z nem. kompozita *Kegelwich* (*der Kegel* „kužel“ a *weichen* (*wich*) 1. „máčať“ 2. „ustúpiť, uhnúť, vyhýbať sa“), motiváciou by mohol byť tvar vodného toku.

Nemožno vylúčiť ani súvislosť s apel. *kaka* (porov. adj. *kakavý*) s významom „špinavý, kalný“ (Kott, 6, s. 549 – 549).

Lakšársky potok (*Lakšár-sky*; apel. *potok*)

Vodný tok je dlhý 23 km. Pramení pri obci *Lakšárska Nová Ves*, tečie západným, neskôr juhozápadným smerom. Ústi do rieky *Rudavy* západne od obce *Malé Leváre*.

V tomto prípade ide o opačný smer nominalizácie, pretože bol pôvodný názov potoka (*Lakšár*; VN > ON), hoci samotný názov *Lakšársky potok* vznikol neskôr z osadného názvu *Lakšárska Nová Ves*. Prvá písomná zmienka o vodnom názve pochádza z roku 1262 ako *veniatur ad venam aque, que dicitur Lapsar*. Ďalšie zmienka pochádzajú z roku 1268 ako *Veniatur ad caput cuiusdam paludis, que Lapsar vocatur* a z roku 1298 ako *circa aquam Lapsar* (Varsik, OZSS, s. 172).

Názov po sebe zanechali Maďari a pochádza z maďarského názvu *Lápsár* (maď. *láp* „plytký močiar zarastený rastlinstvom“; maď. *sár* „blato, bahno“; Varsik, 1990, s. 20).

B. Varsik (1984, s. 172) tiež uvádza, že maďarský historicko-etymologický slovník obsahuje dva neskoré doklady z roku 1592 a 1604 aj pre slovo *lák*, *lak* s významom „jazero, močiar“, ktoré je vraj v maďarčine rumunského pôvodu. Je však presvedčený, že zmenu *láp* > *lak* mohli používaním neskôr spôsobiť Slováci, lebo v novoveku už na Záhorí Maďarov nebolo.

Leváarsky potok (*Levár-sky*; apel. *potok*)

Vodný tok je dlhý 4 km. Pramení medzi obcami *Malé Leváre* a *Veľké Leváre*. Tečie juhozápadným, neskôr západným smerom. Pretína južným smerom tečúci Lakšársky potok. Ústi do Zohorského kanála západne od obce *Malé Leváre*.

Pôvodný bol názov obce, z ktorého sa neskôr utvoril názov vodného toku (ON > VN). Prvé písomné zmienky o obciach sú z roku 1378 ako *Noglew* (*Veľké Leváre*; VSO, III, s. 246) a *Kyslew* (*Malé Leváre*; VSO, II, s. 221).

Názov vodného toku vznikol z osadného názvu *Malé* alebo *Veľké Leváre*. R. Krajčovič (2005, s. 139) odvodzuje tento názov od koreňa *löv* (z maď. verba *lő* „strieľať“ a maď. apel. *vár* „hrad“ ako hrádok, hrad strelcov, v tomto prípade bola staromaďarská vojenská posádka vybavená streleckou výzbrojou; porov. Stanislav, 2004, s. 268, Krajčovič, 2005, s. 59, Šmilauer, 1932, s. 496).

Rohožnícký potok (*Rohož-n-í-c-ky*; apel. *potok*)

Vodný tok je dlhý 6,8 km. Pramení juhovýchodne od obce *Rohožník*, tečie severozápadným smerom. Ústi do rieky *Rudavky* v obci *Rohožník*.

Pôvodný bol názov potoka, z ktorého sa neskôr vytvoril osadný názov (VN > ON). Súčasný názov vodného toku však vznikol z osadného názvu *Rohožník*.

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1450, keď sa spomína v českej listine „*mýtné rarbosske*“ (Varsík, 1984, s. 102). Ďalšie zmienky (1532 *Rorbach*; 1634 *Rarboch*; 1773 sloven. *Rarpach*, nem. *Rachrbach*, maď. *Rarpach*; 1808 maď. *Rarbók*, nem. *Rorrbach*; Varsík, 1984, s. 102) len potvrdzujú, že názov má nemecký pôvod (*das Rohr* „*trstina*“; *der Bach* „*potok*“) s významom **Trstinový potok* (porov. ojkonymum *Trstín* (maď. *Nádas*), hydronymum *Trsteník* a pod.), používali ho však aj Slováci. Obec *Rarbobok* bola v roku 1948 premenovaná na dnešný *Rohožník* (adj. *rohožný* < apel. *rohož*, *rohoža* „*trstina, rákosie, šašina, šachor*“, bot. *Phragmites, Typha, Cyperus*, HSSJ, 5, s. 80; ukr. *рогозъ*; v dnešnej slovnej zásobe slovenčiny sa už nezachovalo, resp. len ako názov výrobku z *rohože* > *rohožka* (ukr. *rohóž(k)a*); deriv. sufix *-ík*); porov. Šulhač, 1998, s. 235 (**рогозън(ъ)*).

Nemôžeme však vylúčiť názor, že pôvodným mohol byť slovanský, resp. slovenský názov súvisiaci s psl. **рогозъ/rogoza* „*porast trstiny*“, na ktorý sa nám doklad nezachoval. Doklad máme až na ponemčený názov, ktorý sa mohol vytvoriť neskôr a používal sa až do 20. storočia (porov. Krško, 2008, s. 198, *Rohozná*).

Rudava (topolexéma *Rud-*; topoformant *-ava*)

Vodný tok je dlhý 46 km. Pramení pri obci *Bílkove Humence*, tečie najskôr východným, západne od obce *Prievaly* sa stáča juhozápadným smerom (cca 9 km od prameňa) a severne od *Plaveckého Podhradia* západným smerom. Ústi do rieky *Moravy* severne od obce *Gajary*.

B. Varsík (1990, s. 20) uvádza, že o rieke *Rudava* sa zo stredoveku nezachoval žiadny doklad. Prvú zmienku o rieke uvádza až z roku 1592 ako *fluv. Rudaua*. V. Šmilauer (1932, No. 114) však uvádza zmienku o vodnom toku, ktorý rekonštruoval ako **Rudava*, už v roku 1271 ako *ad venam Rouda* (Bouda?) a *de angulo Royda* (Boyda?).

Názov vodného toku motivovalo sfarbenie vody alebo dna (< adj. *rudý* „červený“, psl. **rudъ*, Machek, 1957, s. 427; porov. Šmilauer, 1932, s. 465; ďalšie doklady s inými sufixami porov. Šulhač, 1998, s. 235 – 237).

Stupavský potok (adj. *Stup-a-v-ský*; apel. *potok*)

Vodný tok je dlhý 26 km. Pramení juhovýchodne od obce *Pernek* pod vrchom *Stratený kút* (593 m), tečie juhozápadným, neskôr južným smerom. Pri obci *Borinka* sa stáča severozápadným smerom, pri obci *Stupava* zasa západným smerom. Ústi do rieky *Maliny* západne od obce *Stupava*.

Pri tomto názve je smer nominácie zreteľný. Pôvodný bol osadný názov, z neho sa neskôr vytvoril názov vodného toku, čo potvrdzuje aj vzťahové adjektívum *stupavský* (ON > VN), preto sa zameriame na ojkonymum.

Prvá zmienka o osadnom názve sa spomína v listine z roku 1271 ako *terram castris de Ztumpa (Stomffa)*, V. Šmilauer, 1932, No. 114; a *Stupava* sa tu spomína v súvislosti s vodným hradom, ktorý sa tu nachádzal. Ďalšie zmienky:

1280 *Uztumpa* (Stanislav, II, s. 425),

1288 *in villam Stumpa* (Šmilauer, No. 121),

1326 *castrum Ztumpa, Stamfa* (Stanislav, II, s. 425),
1373 *Stompa* (Stanislav, II, s. 425),
1389 *plebanus de Stompha* (Varsik, OZSS, s. 93),
1439 *Stampha* (Varsik, OZSS, s. 40),
1773 *Stupawa*, nem. *Stampfen*, maď. *Stomfa* (VSO, III, s. 101).

V skorších zmienkach ešte vidno denazalizovanú nosovku oN (oN > um > u), ktorú prevzali a v názve zachovali aj Maďari. Názov má slovanský pôvod. J. Stanislav (1999, s. 233) uvádza, že Š. Kniezsa vidí v názve *Stomfa* jediný doklad prítomnosti Maďarov v údolí Moravy v 11. storočí. Prevzatie miestneho názvu neznamená to, že obyvateľstvo obce bolo maďarské, ale niet pochybností ani o tom, že pri Morave boli maďarské hraničné stráže (porov. ojkonymum *Sekule*, podľa staromaďarského kmeňa *Sikulov*). Oblasť Stupavy je historicky známa, pretože už v 1. – 2. storočí je v týchto miestach dokázaná existencia rímskej vojenskej stanice, neskôr tu vznikla osada *Stupa* (Lutterer – Majtán – Šrámek, 1982, s. 288).

B. Varsik (1984, s. 69) sa nazdáva, že pôvodný názov mohol byť *StoNpava* a predpokladá takýto vývin názvu: *StoNpava* > maď. *Stompa* > *Stomfa* a Nemci pri prevzatí názvu už mohli byť ovplyvnení aj maďarskou formou názvu.

Etymológia názvu vychádza z psl. **stoNpa* (z toho sloven. *stupa*) < z ger. **stampa*-s významom „drevená nádoba vydlabaná z kmeňa stromu, v ktorej sa piestom drvili rôzne plodiny, ale v hutiach aj ruda“; prenesením významu aj „palica na valcovanie súkna vo valche“ (Machek, 1957, s. 474). V starej slovenčine má slovo *stupa* tiež viacero významov: „zariadenie na spracovanie vlnených tkanín, valcha; zariadenie na drvenie, roztlákanie rudy, zrna pri robení krúp, kaše, drvenie a lisovanie semena pri získavaní oleja; nástroj na pučenie hrozna pred lisovaním“ (HSSJ, V, s. 532; porov. Krško, 2008, s. 224, *Stupka*); porov. takisto heslo *stopъ* (> *stopa* v jednom z významov v ukrajinských dialektoch ostrie pluhu, čomu zodpovedá význam drvenie a pod.; Šulhač, 1998, s. 258).

Zohorský potok (*Zohor-ský*; apel. *potok*)

Vodný tok je dlhý 5,5 km. Pramení pri obci *Stupava* a tečie severozápadným smerom. Ústí do rieky *Maliny* južne od obce *Zohor*.

Pri tomto názve je tiež smer nominácie zreteľný (ON > VN). Pozornosť teda zameriame na zmienky o osadnom názve. Prvá zmienka o obci pochádza z roku 1314 ako *Sahur*. Ďalšie zmienky:

1466 *Zohor*, maď. *Zohor* (VSO, III, s. 358),
1561 *Zohar* (Varsik, OZSS, s. 98),
1592 *Zohor* (Varsik, OZSS, s. 98).

B. Varsik (1984, s. 99) uvádza, že etymológia názvu je nejasná. Predpokladá však, že názov utvorili Slováci v 15. storočí z prevzatého nemeckého názvu, ktorý zasa Nemci prevzali v 13. storočí od Slovákov. Najstarší doklad z roku 1314 (*Sahur*) bol už ponemčený slovenský názov, pravdepodobne *Záhor* alebo *Záhora*. B. Varsik uvádza, že tento názov mohol vzniknúť z osobného mena (v *Lábe*, neďaleko od *Zohora*, sa v roku 1592 spomína poddaný *Georgius Zahor*; tiež porov. ON: *Záhorce* (maď. *Zahora*) < OM: *Zahora*, príp. ON: *Horné Záhorany* (okr. R. Sobota), *Záhorie*, *Záhorská Ves* názov bol pravdepodobne motivovaný lokalizáciou obce nachádzajúcej sa „za horou“ (doklady z inoslovanskej toponymie porov. napr. u V. P. Šulhača, 1998, s. 324 – 325).

Záver

Pri určovaní pôvodu a etymológie vodných názvov v povodí rieky Rudavy sme museli brať zreteľ na historickú etnicitu skúmaného územia. Rekonštrukciu vodných názvov sťažuje najmä to, že väčšina, resp. takmer všetky prvé zmienky o toponymách sú vo väčšej či menšej miere poznačené cudzojazyčnou grafikou, často sú voľne, niekedy aj bez širších súvislostí preložené do iného jazyka podľa pôvodu zapisovateľa. Je veľmi pravdepodobné, že toto územie obývali ešte pred príchodom Slovanov, resp. starí Slováci, preto aj väčšina názvov, ak samozrejme existovali, nemohla byť iného ako slovanského pôvodu (s výnimkou prevzatých neslovanských názvov; porov. *Hron*, *Morava* a pod.). Nevýhodou však zostáva, že ich nemáme písomne doložené. Prvé písomné zmienky pochádzajú až z 12. – 13., niekedy aj 14. storočia, keď už boli tieto územia osídľované nedomácimi etnikami. Preto aj toponymické názvy sú v jazyku majoritne zastúpeného etnika (Maďari, Nemci a pod.). Pôvodný názov objektu však mohol byť, a pravdepodobne aj bol, iný, resp. aj samotný objekt sa mohol zmeniť (tvar, veľkosť, vlastnosť toponyma), čo potom vplývalo na zmenu názvu. V takýchto prípadoch sa potom len ťažko hľadajú súvislosti medzi motiváciou názvu a samotným názvom. Predpokladáme, že ďalším výskumom územia sa nám podarí lepšie vysvetliť spomínané názvy a odhaľovať aj motiváciu ďalších názvov v povodí rieky Rudavy.

Literatúra:

- Historický slovník slovenského jazyka. Zv. 1. (A – J; 1991; 536 s.), 2. (K – N; 1992; 616 s.), 3. (O – P pochytky; 1994; 656 s.), 4. (P poihrať sa – pytlovať; 1995; 583 s.), 5. (R – Š; 2000; 692 s.). Red. M. Majtán. Bratislava: Veda.
- HLADKÝ, Juraj: Hydronymia povodia Nitry. Trnava: Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity 2004. 294 s.
- CHALOUPECKÝ, Václav: Staré Slovensko. Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Komenského 1923. 444 s. + 5 s. príloha
- JANŠÁK, Štefan: Brány do dávnoveku. Bratislava: TATRAN 1986. 200 s.
- KOLLÁR, Daniel – OVEČKOVÁ, Jana – OVEČKOVÁ, Mária: Regióny bez hraníc. Slovensko-rakúske Pomoravie. Bratislava: DAJAMA 1996. 213 s.
- KOTT, František, Štefan: Česko-německý slovník zvláště grammaticko-fraseologický. Zv. 6. (D – N). Praha: Knihotiskárna Františka Šimáčka 1890. 1220 s.
- KRAJČOVIČ, Rudolf: Živé kroniky slovenských dejín skryté v názvoch obcí a miest. Bratislava: Literárne informačné centrum 2005. 230 s.
- KRŠKO, Jaromír: Hydronymia povodia Hrona. 1. vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Fakulta humanitných vied 2008. 351 s.
- KUKLICA, Peter: Slovník stredovekej latinčiny. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2000. 166 s.
- LUTTERER, Ivan – MAJTÁN, Milan – ŠRÁMEK, Rudolf: Zeměpisná jména Československa. Slovník vybraných zeměpisných jmen s výkladem jejich původu a historického vývoje. Praha: Mladá fronta 1982. 376 s.
- MACHEK, Václav: Etymologický slovník jazyka českého a slovenského. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd 1957. 628 s.
- MAJTÁN, Milan: Názvy obcí Slovenskej republiky. Vývin v rokoch 1773 – 1997. Bratislava: Veda 1998. 600 s.

MAREK, Miloš: Cudzie etniká na stredovekom Slovensku. Martin: Matica slovenská 2006. 519 s.

ONDRUŠ, Šimon: Odtajnené trezory slov. Zv. 1. (2000; 244 s.), 2. (2002; 230 s.), 3. (2004; 230 s.). Martin: Vydavateľstvo Matice slovenskej.

SICÁKOVÁ, Ľubica: Hydronymia slovenskej časti povodia Slanej. Prešov: Pedagogická fakulta v Prešove. Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach 1996. 108 s.

STANISLAV, Ján: Slovenský juh v stredoveku. Zv. 1. Vydanie 2. Bratislava: Národné literárne centrum 1999. 485 s.

STANISLAV, Ján: Slovenský juh v stredoveku. Zv. 2. Vydanie 2. Turčiansky Sv. Martin: Matica slovenská 2004. 533 s.

ŠMILAUER, Vladimír: Vodopis starého Slovenska. Praha – Bratislava: Nákladem Učené společnosti Šafaříkovy 1932. 564 s. + 3 s. príloha.

ŠPAŇÁR, Július – HRABOVSKÝ, Jozef: Latinsko-slovenský / slovensko-latinský slovník. 7. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2003. 1222 s.

ŠULHAČ, Viktor Petrovič: Praslovjanskij gidronimnyj fond: Fragment rekonstrukciji. Kyjiv: Nacionalna akademija nauk Ukrajiny, Instytut ukrajinskoji movy 2008. 368 s.

TYMČENKO, E.: Materialy do slovnyka pysemnoji ta knyžnoji ukrajinskoji movy XV – XVIII st. Kniha 2. Kyjiv: Nacionalna akademija nauk Ukrajiny, Ukrajinska viľna akademija nauk u SŠA 2003. 512 s.

VARSÍK, Branislav: Z osídlenia západného a stredného Slovenska. Bratislava: Veda 1984. 260 s.

VARSÍK, Branislav: Slovanské (slovenské) názvy riek na Slovensku a ich prevzatie Maďarmi v 10. – 12. storočí. Príspevok k etnogenéze Slovákov. Bratislava: Veda 1990. 184 s.

VAVERKOVÁ, Irena a kol.: Nemecko-slovenský / slovensko-nemecký slovník. 7. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1984. 912 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku. Zv. 1. (A – J; 1977; 528 s.), 2. (K – R; 1977; 520 s.), 3. (S – Z; 1978; 536 s.). Ed. M. Kropilák. Bratislava: Veda.

* Štúdiá vznikla v rámci plnenia grantovej úlohy VEGA č. 1/0884/08 *Hydronymia západného Slovenska*.